

Vážení čtenáři,

v tomto dvojčísle AntropoWebzinu Vám představujeme příspěvky, které zazněly na mezinárodní studentské konferenci AntropoWebu SÍTĚ V ANTROPOLOGICKÉ PERSPEKTIVĚ: „ELEKTRONICKÉ SOCIÁLNÍ SÍTĚ – GENEALOGIE – TRANSNACIONALISMUS“.

Konference proběhla 12. Listopadu 2009 na Katedře antropologických a historických věd Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a byla určena pro studenty bakalářských, magisterských a doktorských oborů sociálněvědních disciplín. Na konferenci tak mohli studenti nejen prezentovat výsledky svého dosavadního bádání, zapojit se do diskuze nad v současnosti zkoumanými tématy, ale také navázat nové kontakty a poznat kolegy z jiných akademických pracovišť.

Jak již bylo zmíněno, tématem konference byly „sociální sítě“ v nejširším smyslu slova. Jedním z důvodů volby tohoto tématu bylo jeho opomíjení v rámci našeho - nejen antropologického bádání. Přitom každý z nás je aktérem v mnoha sociálních sítích, a vědomě nebo nevědomě jich využívá jak v soukromé tak profesní sféře bytí. Zabývat se sociálními sítěmi a problematikou výzkumu souvisejících témat, které spojují principy kontaktů a spojování či organizace osob, považujeme za nanejvýš potřebné a domníváme se, že právě mladí sociální a humanitní vědci mají k těmto otázkám co říci.

První takovou oblastí je internet a zejména elektronické sociální sítě (např. MySpace, Twitter nebo v poslední době aktuální FaceBook), které na něm fungují. Tento fenomén představuje nejen pro antropologii, ale obecně společenské vědy nový prostor studia, ve kterém je možné sledovat a studovat vývoj „tradičních“ sociálních vztahů nebo vznik úplně nových forem sociální interakce a souvisejících fenoménů.

Druhým dílčím tématem konference byla genealogie a příbuzenství - problematika již mnohokrát zkoumaná, ale přesto poskytující možnost pro nové metody a přístupy k výkladu. Záměrem tohoto bloku bylo mj. nahlédnout na příbuzenství v kontextu moderní globalizované společnosti a zamyslet se nad tím, jak se do tradičních forem příbuzenství promítají fenomény jako migrace a transnacionální sociální sítě.

A právě transnacionalismus byl poslední oblastí, které byla na konferenci věnována pozornost. Cílem bylo představit specifický diskurz transnacionalismu v kontextu sociálních sítí a polí, jež popisuje, jak tradice, kultura a chování nejsou omezeny pouze prostorem národních států. Autoři příspěvků se zároveň snažili konceptualizovat transnacionalismus jako takový, analyzovat jak se vyvíjí a jak je teoreticky pojímán a studován, rozebírali transnacionalismus v kontextu paradigmat multikulturalismu a asimilacionismu či právě kontextu sociálních sítí - jak se formují transnacionální vztahy a jak se vytváří pojetí identity migrantů.

Na konferenci nakonec odeznělo celkem 8 příspěvků různého obsahového a teoretického zaměření. Pět z nich bylo následně vybráno, autory dopracováno a tvoří obsah tohoto dvojčísla. V prvním textu se Lucie Avramová zaměřila na imigraci Bulharů do Čech v průběhu 20. století. Autorka zkoumá historii vztahů těchto dvou národů a vývoj migrace Bulharů do Čech a to převážně prostřednictvím rozhovorů s vlastními migranty. Následující příspěvek Lukáše Hanuse, je ukázkou současných kritických přístupů ke studiu diaspor vycházejících z akceptace teorií sociálního konstruktivismu a transnacionalismu a aplikace těchto teorií přístupů na českou diasporickou transnacionální síť „krajanů“ z českého Banátu z Rumunska. Autor opět staví na dlouhodobých antropologických terénních výzkumech v Čechách a Rumunsku a doplňuje je navíc o teoretické reflexe užívaných pojmů a metod. Studie Zuzany Konášové a Tomáše Retky zabývající se problematikou příbuzenských systémů pamírských etnik v Tádžikistánu vychází z jejich terénních výzkumů, jež proběhly v letech 2006 a 2008 a byly zaměřeny na studium změn tradičních příbuzenských vazeb a jejich vnímání ve střední Asii. Poté následuje studie Adriany Kábové o nelegální migraci Čechů do USA, která představuje klientský systém jako jednu z forem sociální sítě. Součástí studie jsou i části rozhovorů s českými migranty, které autorka získala během jejího pobytu v USA. Dále následuje metodologická studie Laca Touška o problematice vytváření relačních dat a příklad využití generátorů jmen při výzkumu mezi bezdomovci. Poslední prezentovanou studií je text Marka Mikuše, vycházející z autorova pobytu na Komorských ostrovech. Autor v ní pozoruhodným způsobem aplikuje teorii akterských sítí v kontextu globálních „narativů“ environmentálních hnutí při ochraně biodiverzity na Komorách.

Součástí dvojčísla jsou také recenze knih „Muhammad – život Alláhova proroka (2009)“ od Petry Písařové, „Barbaři (2007)“ od Pavla Vaverky a „Tvořivá síla strachu (2007)“ od Jany Vitvarové.

Redakce AntropoWebzinu doufá, že stejně jako tomu bylo na konferenci i písemná verze příspěvků vzbudí zájem antropologů a dalších vědců, kteří se problematikou sociálních sítí zabírají. Studentům mohou prezentované texty jejich jen o málo starších kolegů pomoci při vlastních výzkumech a zvýšit motivaci pro další odbornou profilaci, již etablovaným badatelům - antropologům, sociologům, historikům a dalším pak otevírají zajímavý pohled do inspirativní „kuchyně“ mladých adeptů těchto oborů. Jsme rádi, že AntropoWeb resp. AntropoWebzin je pro toto vzájemné obohacování stále významnější platformou.

Redakce AntropoWebzinu, Plzeň, prosinec 2009